YENİ ANTLAŞMA'DA KADIN PASTÖRLER VARDIR

Marg Mowczko · Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf · Mayıs 2021 · Ekim 2026'da gözden geçirildi

"Pastör" ve "kadın pastör" derken burada – kilise yapısına göre – çobanlar, ihtiyarlar, gözetmenler ya da önderler kastedilmektedir. Yeni Antlaşma bunları çoğu zaman yalnızca "hizmetkâr" diye adlandırır. "Pastör" sözcüğü Latincedir ve "çoban" demektir (Grekçe poimēn). Kilisedeki bir hizmetin adı olarak Yeni Antlaşma'da yalnızca Efesliler 4:11'de geçer. (Çevirmenin notu)

Yeni Antlaşma'nın neresinde kadınların pastör olduğunun yazdığı bana bilmem kaçıncı kez soruldu. T diye anacağım biri bilgi istiyordu. "Kaya gibi sağlam", "apaçık" örnekler istediğini söyledi; "Susan bir vaiz ve öğretmendi" gibi bir şeyin açıkça yazdığı örnekler. Yanıt olarak T'ye, sohbetlerde ve yazılarda daha önce sık sık ileri sürdüğüm noktaları ve savları yineledim.

Yanıtımı bir yazı olarak yayımlamayı düşünmüyordum; ama 6 Mayıs'ta Saddleback Church'te üç kadın pastörün takdis edilmesi üzerine internette kopan fırtınayı izledikten sonra T'ye verdiğim yanıtı gözden geçirip genişlettim ve burada yayımladım.

PAVLUS'UN HİZMETLERE İLİŞKİN TERİMLERİ

Elçi Pavlus mektuplarında kimseyi pastör, kilise ihtiyarı ya da gözetmen olarak adlandırmaz. Kendisiyle birlikte hizmet edenler için tercih ettiği adlandırmalar (azalan sırayla) şunlardır: emektaş, kardeş/kız kardeş, diakonos ("hizmetkâr / diyakoz"), apostolos ("elçi / misyoner") ve işçi. Bu terimleri Timoteos ve Silas gibi erkekler ve Priska, Evodiya, Sintihi, Fibi, Junia, Persis, Apfiya vb. gibi kadınlar için kullanır.

Bunun ötesinde Pavlus aynı kişi için çoğu zaman birkaç terim kullanır. Hizmet terimleri konusunda esnekti. Sabit unvanlar kullanmadı; yani örneğin Pastör Silas ya da Pastör Fibi yoktu.

Yeni Antlaşma'da "pastör" diye adlandırılan kişileri ararsak, onları bulamayız. Ancak yerel kiliselerde (bunlar çoğunlukla ev kiliseleriydi) pastör işlevi gören insanları ararsak, hem kadınlar hem erkekler hem de çiftler buluruz (örn. Kolose'de Nimfa, Küçük Asya'daki, Yuhanna'nın ikinci mektubunda geçen "seçilmiş hanım").

EFES KİLİSESİ ÖRNEĞİ

Yeni Antlaşma kiliseleri bugünkü kiliselerimizin çoğu gibi örgütlenmemişti ve onlar gibi işlemiyordu; ve yerel kiliselerin resmî ya da sabit unvanlara sahip, adı bilinen, takdis edilmiş görevlilerini bulmak zordur.

Örneğin Efes kilisesinin gözetmenleri (episkopoi; muhtemelen hamiler, ağırlayıcılar ve ev kiliselerinin önderleri),[1] erkek ve kadın hizmetkârları (diakonoi; hizmetleri daha ayrıntılı tanımlanmaz), erkek ve kadın ihtiyarları (presbyteroi; bazı ihtiyarlar öğretiyordu) ve kayıtlı dul kadınları (bunlar kısa sürede kilisede ayrı bir zümre oldu) vardı.[2] Ama bu görevlere ya da rollere sahip kişilerin hiçbiri tanıtılmaz ya da adıyla anılmaz. ***Hiçbiri!***

Üç sahte öğretmen dışında (1 Timoteos 1:20; 2 Timoteos 1:15), Efes kilisesiyle hizmetkâr ve üye olarak ilişkilendirilen tek kişiler, Pavlus'un temsilcisi olarak sınırlı bir süre Efes'te bulunan Timoteos (bkz. 2 Timoteos 4:13, 21), Priska ve Akvila (2 Timoteos 4:19) ve Onisiforus'un ev halkıdır (2 Timoteos 1:16; 4:19).[3]

Priska, Yeni Antlaşma kilisesinde bir kadın önder ya da kadın pastör için bulunabilecek en açık örnektir herhalde. Bazılarının onu bir kilise önderi olarak kabul etmemesinin nedenlerinden birinin – kadın olması bir yana – insanların Pavlus'un hizmetkârlar ve hizmet hakkında nasıl konuştuğunu anlamamaları ve birinci yüzyılın ortasında kiliselerin nasıl çalıştığını ve örgütlendiğini anlamamaları olduğunu tahmin ediyorum.

Efes'te ve daha sonra Roma'da Priska, Korint'teki İstefanas kadar bir hizmetkâr ve önderdi; hatta o ve kocası hizmette İstefanas'tan ve onun hizmet arkadaşlarından belki de daha deneyimli ve daha etkiliydiler.

VAİZLER VE ÖĞRETMENLER

Peki "vaiz" ve "öğretmen" terimleri ne olacak?

Yeni Antlaşma'da "vaiz" (kēryx) diye adlandırılan tek kişiler Pavlus ve Nuh'tur. "Vaiz" sözcüğü Yeni Antlaşma'da bugün pek çok Hristiyanın kullandığından farklı bir şekilde kullanılır. Başka bir yazımda Yeni Antlaşma'daki "vaaz etmek" sözcüklerini, hem adları hem de fiilleri ele alıyorum. Bu sözcükler tipik olarak Müjde'nin mesajını henüz duymamış insanlara duyurmakla bağlantılı olarak kullanılır.

Kiliseyle bağlantılı olarak "öğretmen" (didaskalos) diye adlandırılan tek kişiler Pavlus (birkaç kez) ve Suriye Antakyası'nda "peygamberler ve öğretmenler" olarak tanımlanan, adları tek tek verilen önderlerdir: Barnaba, Niger denen Simeon, Kireneli Lukius, Menahem ve Saul (o zaman böyle anılıyordu) (Elçilerin İşleri 13:1). 1 Timoteos 2:7'de ve 2 Timoteos 1:11'de Pavlus kendisini üç terimle tanımlar: vaiz (müjdeci, haberci), elçi ve öğretmen.

Elçilerin İşleri'nde "öğretmek" fiilleri çeşitli kişiler için kullanılır; bunlar arasında Petrus ile Yuhanna, Pavlus ile Barnaba ve Priskilla ile Akvila'nın düzelttiği Apollos vardır. Apollos'un (Efes'te öğreten, sözü güçlü ve eğitimli bir adam) Priskilla ve Akvila tarafından düzeltilmesi ve bunun Elçilerin İşleri 18'de olumlu olarak kaydedilmesi, bize bu çiftin hizmetinin önemi hakkında kuşkusuz bir şey söyler.

Pavlus mektuplarında "öğretmek" fiillerini ara sıra kendisi ve Timoteos vb. için kullanır. Ve Vahiy 2:20'de Tiyatiralı İzebel için bir "öğretmek" fiili (ve aynı şekilde "kadın peygamber" adı) kullanılır. Onun örneği, kadınların kilise önderi olduğunu gösterir. Ancak o, kötü bir önderin ve yanlış öğreten bir öğretmenin örneğidir. (Ahlaksızlığından tövbe etmesi için ona zaman verildi.)

Pavlus'un hizmete ilişkin genel talimatlarında, öğretmenlik/öğreti ya da pastörlük hizmetinin kadınlara yasak olduğunu hiçbir zaman söylemediğine dikkat etmek önemlidir. Bkz. Romalılar 12:6-8, 1 Korintliler 12:28 ve Efesliler 4:11. Ve 1 Korintliler 14:26'da ve Koloseliler 3:16'da Pavlus, bir öğreti sunmak da dahil olmak üzere hizmete katılmaya teşvik eder.

TERİMLER VE YETKİ

T, "Susan bir vaiz ve öğretmendi" gibi açık bir ifade istiyordu. Gerçekten de Pavlus'un bir kadın hizmetkâr hakkında açık bir ifadesi var. Başka şeylerin yanı sıra, Fibi'nin "Kenhere kilisesinin diakonos'u" olduğunu söyler (Romalılar 16:1-2). Bazı eleştirmenlerin diakonos sözcüğü hakkında söylediklerinin aksine, Pavlus bu sözcüğü tipik olarak kendisi de dahil olmak üzere Hristiyan hizmetkârlar için kullandı: Fibi, Kenhere kilisesinin hizmetkârıydı.[4]

Sorun, Yeni Antlaşma'da pastör olarak hizmet eden kadınların olmaması değil; onlar var. Bazıları için sorun, Pavlus'un, öbür mektup yazarlarının ve Elçilerin İşleri'nin yazarının hizmetkârlar için çoğumuzun alışık olduğundan farklı adlandırmalar kullanmasıdır. Ve bazen bu yazarlar, açıkça bir hizmetkâr olan biri için ***hiçbir*** terim kullanmazlar (örn. Elçilerin İşleri 6:1 vd.'de İstefanos ve 1 Korintliler 16:15-18'de İstefanas).

Bunun ötesinde pek çok Hristiyan, yanlış bir yetki anlayışına sahip oldukları için kadınların kilise önderi olamayacağı düşüncesine takılıp kalmıştır. ***Oysa hizmet yetkisi, iman kardeşleri üzerinde bir yetki değil, Tanrı'nın belirli bir hizmette etkin olmak için verdiği bir yetkilendirme ve armağandır.*** Gerçek Hristiyan hizmeti, insanlar üzerinde yetki kullanmakla değil, onlara alçakgönüllülükle hizmet etmekle ilgilidir.

SON DÜŞÜNCELER

Yeruşalim kilisesi erkekler tarafından yönetilmiş gibi görünüyor; Suriye Antakyası'ndaki kilise de öyle. Dolayısıyla bazıları bu "modeli" izlemeyi seçebilir. Ama Suriye'den kuzeye ve batıya doğru ilerledikçe, özellikle Makedonya ve Roma kentlerindeki kiliselerle ilgili ayetlerde giderek daha fazla kadın hizmetkârın adı ortaya çıkar. Fibi'nin, Priska'nın, Nimfa'nın ve onlar gibi kadınların kiliselerinde etkili önderler olduğundan hiç kuşkum yok.

Pavlus tek bir bölümde, Romalılar 16:1-16'da, yedisini bir şekilde hizmetkâr olarak tanımladığı on kadından söz eder: Fibi, Priska, Meryem, Junia, Trifena, Trifosa ve Persis. Bu kadınlara pastör denmedi; tıpkı Yeni Antlaşma'da hiçbir erkeğin bir kilisenin pastörü olarak adlandırılmaması gibi; ama en azından bazıları ve Yeni Antlaşma'nın başka kadınları pastör işlevi gördü; kiliselerindeki üyelerin ruhsal ve bedensel esenliğinden sorumluydular. ***Bu nedenle erkeklerin ve kadınların kilise önderleri ve pastörler olmasının Kutsal Kitap'a dayalı bir gerekçesi vardır.***

Özgün metin: Marg Mowczko, "There are Women Pastors in the New Testament", 9 Mayıs 2021, https://margmowczko.com/women-pastors-new-testament/ – yazarın nazik izniyle Almancaya çevrilmiştir.

Notlar

1. ***Episkopoi*** bazen "piskoposlar" diye çevrilir. Ancak kilisenin bu erken aşamasında bu Efesli ***episkopoi***, bir kentteki ya da bölgedeki birkaç kilisenin gözetimini üstlenen piskoposlar olamazdı.
2. Bu görevlerden 1 Timoteos 3 ve 5'te söz edilir.
3. Pavlus, Tihikos'u Efes'e gönderdiğinden de söz eder (Efesliler 6:21; 2 Timoteos 4:12).
4. Pavlus ***diakonos*** sözcüğünü kullanış biçiminde tutarlıydı. Sözcüğü tipik olarak ruhsal bir görevi olan bir görevli için kullandı. Bu ***diakonoi*** arasında Pavlus'un kendisi (Romalılar 15:25; 1 Korintliler 3:5; Efesliler 3:7; Koloseliler 1:23 vb.), Timoteos (1 Timoteos 4:6), Epafras (Koloseliler 1:7), Tihikos (Efesliler 6:21-22; Koloseliler 4:7-9), Apollos (1 Korintliler 3:5), Fibi (Romalılar 16:1) ve hatta Mesih İsa (Romalılar 15:8) vardır. Romalılar 13:4'teki ***diakonos*** da, Hristiyan bir hizmetkâr olmasa da, ilahi bir görevi olan Tanrı'nın bir görevlisidir. Pavlus'un sahte elçileri şeytani bir görevi olan Şeytan'ın görevlileri (***diakonoi***) olarak tanımlamasına dikkat edin (2 Korintliler 11:13-15). Ve Galatyalılar 2:17'de Pavlus, İsa'nın günahın bir ***diakonos***'u, yani bir görevlisi olup olmadığı şeklindeki retorik soruyu sorar. Bunlar Pavlus'un mektuplarında ***diakonos*** sözcüğünün geçtiği bütün yerlerdir. ***Sözcüğü bir kez bile basit ya da sıradan hizmetçiler (ayak işlerine bakan uşaklar anlamında) için kullanmaz.***